

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnici”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Luptă bună s'au luptat!

....după o ținută tare frumoasă și de admirat a țărănimii!...

În această foaie pentru popor, am spus-o de repetite ori și o spunem și azi, nu ca o vorbă lingusitoare, față de poporul pentru care ea să scrie, ci ca arătând cea mai adevărată credință a sufletului nostru: că nouă toată nădejdea despre viitorul acestui neam, în popor ne stă! Sunt de mare însemnătate pentru neam și a lui dezvoltare, și „domnii” noștri, cărturarii noștri buni și mai ajutați de soarte, Doamne ține-ni-i și ni-i înmulțește!, dar ei, o, Doamne, ce ușor să iau la ceartă și la harță, de stau să-și arunce apă fiartă unul altuia în cap, — cum o fac, durere, chiar în zilele de față, — încît stai să crezi că vor apune zilele de bună nădejde a unor fapte naționale înălțate, strălucitoare, mari! De multe ori vâlul unei îndoeli ce te duce pân' pe marginea prăpăstiei negre ce să zice desnădejde, îți învalue sufletul, și-ți împaingenează ochii, și ca cerbul setos întinzîndu-și gîtul după izvor, însetezi și tu după o rază mai luminoasă, care să-ți risipească negura neagră de pe suflet! Și atunci îți trimite Dumnezeu cite-o știre, că colo, ba colo, poporul a făcut cutare și cutare fapt național!, care te îndreptățește să nădăjduiești și să alungi dela tine desnădejdea!

Stam tocmai sub înfrîngerea înecătoare de suflet a cetirilor zilelor din urmă: broșura Dr. Vajda și articli de combatere „strașnică” a celor 2 ziare dela Arad, cari au căzut mult, mult, și departe, departe, de pe înălțimea vrednică a discuțiilor iertate, — cînd ne veni dela Ilia-Mureșiană o știre despre o luptă dată de poporul nostru de acolo, la o alegere comunală. E o știre mică, dar care ne-a sosit ca un mîncuș de raze bune și calde ce vin să ne lumineze casa sufletului căzut în întunecul desnădejdiei spre care îl duc „politicii” noștri mai mari.

Iacă știrea cea frumoasă:

Onorată Redacțiune!

»În Sîmbăta trecută s'a ținut aici alegerea alor 4 membri în comitetul comunal pentru comuna Ilia Murășană. După o ținută tare frumoasă și de admirat a țărănimii, s'au ales cu 26 voturi față de lista maghiară-jidană, candidații partidului național român. Și anume au fost aleși dnii: Dr. Ioan Maior, avocat, Dr. St. Chirilovici cand. de adv., Iuliu Orbonaș, proprietar și Ioan Colibaș, econom.

«Trăiască bravii noștri țărani!»

Da! Trăiască bravii noștri țărani! strigăm și noi cu dragă inimă și-i stringem la peptul nostru pe toți frații noștri cari așa ca cei dela Ilia să avîntă, chiar și în aceste zile lipsite de avînt, la lupte frumoase naționale!

Iar pentru cei-ce cunosc împrejurările dela Ilia, nu e lucru neînsemnat biruința cea nouă în lupta comunală, căci e Ilia unul din cele mai respingătoare cuiburi de Jidani patrioți și maghiari scăpătați, cocoțați prin cele slujbe, mari și mici, la judecătorie, pretură, bancă, — iar Românii sunt cît să poate isbiți de toate plesnele mișelilor „patriotice”, pentru a-i înfrica și a-i ținea în „supunere”! Ilia e în cercul vestit al Dobrei, unde la cele 3 alegeri de deputați din urmă s'a dat curs celor mei sălbatece volnicii contra Românilor, pentru a le răpi dreptul lor firesc. Aproape nu te-ai mai putea mira, dacă acești năcăjiți și dripiți frați ai noștri s'ar fi înfrînt și ar fi azi cap plecat, speriați de puvoial atîtor prigoni și rele ce au dat peste ei. Și cînd colo, uite, nu! Iai călcat odată de două ori și de trei ori pe grumaz și ei îndată ce numai au prilej bun, sar a patra, a cincia oară în luptă cu voi, trimișii iadului volnic, și să luptă și vă bat!

De multe ori în ciaturile noastre de îndoială sufletească, de desnădejde, cînd nu mai știm

ce să facem, par'că anume ne trimite Dzeu bunul glas și faptă glăsuitoare din sînul poporului, care să ne scuture și să ne învieze!

Un astfel de glas al lui Dzeu e și cel ce ne vorbește azi prin frații dela Ilia! Ei ne strigă tuturor: La faptele la fapte luați-vă pe întrecere, frați Români de pretutindenea!, căci numai ele sunt în stare a aduce între noi frăția sfîntă și nobilă și a alunga dintre voi ori-ce deșertaciune, ori-ce ură, ori-ce zgură!

UNELE—ALTELE

Adunarea dela Lugoj.

Invitare.

Aderenții partidului național român din comitatul Caraș-Severin și din comitatele învecinate sunt invitați la

Adunarea poporală

care va avea loc în Lugoj la oarele 11 a. m., în grădina otelului „Concordia”.

Ordinea zilei: 1. Deschiderea adunării. — 2. Dezbateri asupra stării politice din țară. — 3. Schimbarea dreptului de alegător: Votul universal, egal, direct și secret, cu votarea în comune. — 4. Planul de hotărîre. — 5. Inchiderea adunării. Lugoj, 17/30 Maiu 1911.

Invitarea e iscălită de peste 100 fruntași ai vieții românești din Lugoj și din tot comitatul: Caransebeș, Biserica albă, Sasca, Oravița, Orșova, etc.

Poporul bun din Caraș, pe sineși să va cinsti de va asculta chemarea ce i-se face de fruntașii sei și va merge în număr mare la adunare.

Pentru busturile Eminescu și Bariț.

Cetitorilor noștri le e cunoscută chemarea făcută de „Asociațiune”, ca să se ridice în Sibiu, la loc potrivit, văzut, frumos, busturile (chipul pînă în pept, turnat în metal ori cioplit în marmoră) alor doi bărbați mari ai neamului: al poetului dulce Eminescu și al lui George Bariț, acest fruntaș al muncii culturale aici în Ardealul nostru.

Asociațiunea va ridica aceste

două busturi din daniile nobile ale obștei neamului și în măsura în care va primi ajutor în acest scop.

Până acum, precum vedem din lista ce ni-s'a trimis, s'au adunat deja peste 5000 cor. în acest scop. — Anume 1000 a dat Asociațiunea din al său, celelalte au venit dela public.

În aceste sume să află și colecta (stringere de bani) făcută de cele două ziare fruntașe ale noastre: „Tribuna” și „Românul” dela Arad. „Tribuna” a adunat vre o 900 cor. și „Românul” vre o 700 cor. ajutînd astfel amîndouă în mod simțit creșterea fondului pentru intruparea frumosului plan.

Totuși suma pînă acum adunată e mult prea mică față de scopul pe care îl urmărește. De aceea rugăm de nou și stăruiți noi pe cetitori, ca să își aducă aminte de chemarea aceasta a „Asociațiunii” în Sibiu, trimițînd care cit poate și însemnînd că în ce scop trimite.

Brote pe lucru.

Partidul nostru național român va primi în curînd iar o lovitură de piatră în coaste cri în spate, din partea unui vajnic și primjdios dușman al său: din partea lui Eugen Brote, fostul său vicepreședinte pe vremuri...

D. Eugen Brote s'a mutat deja la Sibiu, venind din Țară, și acum lucrează la o broșură „senzațională”, prin care să dea cu cuțitul de ucigaș în partidul al cărui atîta vreme el însuși membru fruntaș a fost, alături cu Mangra și alții. Va cerca, cu fel și fel de „dovezi” (ci că are copii de pe scrisori și cuit, pe cari și le-a scos pînă nu se știa ce vrea), cu care ar doi să „compromită” pe unii alții din purtătorii de grijă ai politicii noastre naționale. Firește asta ar fi cea mai ferbinte dorință a guvernelor maghiare, ca să ponegrească pe oamenii noștri nainte propriului popor, ca ei, la zile de lipsă, să nu mai aibă vaza trebuincioasă nainte poporului și așa poporul, la chemarea lor, să nu să mai miște!

Iar în vreme-ce Brote „lucrează” — bine înțeleg din porunca guvernului și pe simbria lui, — aici la cărțile lui aruncătoare de funingine — oi-că taica Slavici își ascute hodorigita peană la București, și el dă acolo altă rachetă pe

placul și pe plata lui Jeszensky dela Pesta!

Ne putem închipui câte scornituri și minciuni și întortochieri de fapte vor fi puse dungă 'n dungă în broșurile lui Brote și alui Slavici, înțelegi cu Mangra. Și suntem din nainte siguri, că scribă vor lăsa destulă în suflete, dar înfringere sufletească n'au să poată face, decât doară la unii naivi, nepricepători de vicleniile politice.

Ne vom lumina și noi oamenii nostri și le vom arăta ce plătesc îmbălăările simbrieișilor lui Jeszensky — Tisza.

Și până atunci însă, întrebăm pe domnii dela cele două foi naționale din Arad: Nu cred ei că a sosit vremea să își ascuță armele de luptă contra adevăraților dușmani ai tot neamului românesc și să nu tae mai mult unul în carnea viei a celuilalt, stingând atîta voce bună din sufletele cetitorilor lor?

Ne bucurasem lucru mare, cînd „Tribuna“, dînd ea pildă de călcare pe inimă, a vestit sărbătorește, prin rostul poetului Goga, că pune jos tolba cu săgeți și își întoarce frontul spre dușmanul din afară. Și s'a ținut o bună bucată de vreme de cuvînt și să vedea că e hotărîtă serios a urma cu ținuta asta. Clipa asta trebuia folosită de contrafrății dela „Românul“ pentru a restatorici pacea de toți dorită, care putea urma binefăcătoare și la lucrare roditoare ducătoare. Că, uite, e vorba să se pornească iar manifestări naționale însemnate. Cine focu mai și are inimă pentru ele văzînd nealduita harță dintre frunțașii dela Arad, care umplu tot cuprinsul locuit de Români cu larma lor urfă?

Acum numai bine vine Brote cu spoitorul muiat în chinoros să tragă și el dungii pe fața (ori pe fețele) partidului. Și cei atacați de acest suflet negru, nici n'or mai putea să se apare, că și cheltuesc tot „talentul de combatanți“ unii asupra altora!

Oprîți vă oameni buni, și faceți front spre adevărații dușmani ai neamului și ai partidului!

POPA MARIAN...

A luat frunza 'n buze!

Cetitorilor „Libertății“ le e cunoscută povestea nenorocitului popă Marian din Valea-Iepii (pe valea Geoagiului), care la alegerea de deputat din Iunie a. tr., s'a dus de s'a închinat fiului lui Juda, lui Farkas. Și e cunoscută marea scribă ce a stîrnit acest fapt netrebnic în sufletele bunului și cinstitului nostru popor din comuna de munte Valea-Iepii. Pe păcătosul l'au scos din casă, și din biserică, nu l'a mai primit un suflet de om să-i boteze, să-i îngroape, să-i facă nici o slujbă ceva! Ii plăteau plata, dar își aduceau preot din vecini, nu-

mai pe cel lăpădat să nu-l mai vadă.

S'a dus cu jidanul la Pesta de i-a făcut rost de niște crețari ca „extra-congruă“. A căpătat ce-a căpătat dela jidovul, dar iertare dela cinstiții Români din satul său, mai mult ba!

După ce a umblat năuc, și ca nebun, ca o umbră vinovată, ca un strigoiu, prin sat, citeva luni de zile, — acum a făcut ce a putut să-l strămute mai marii sei în alt loc. Acum ci-că e în comuna Adămuș, care e altfel numai o filie a parohiei Șomfalău (pe Tîrnave). Acolo să vede-că vrea să se cuibărească, doar nu-l știu oamenii cine mi-i.

Un om din sat care ne povestește aceste lucruri spune, că minunatul popă alui Farkas, a lăsat după sine datorii pe la cîți toți în sat. Casa în care șezuse e și acum închisă și mai sunt în ea ceva „cărți“ de-a popii, deși el de luni de zile nu s'a mai abătut pe-acî să le vadă și să le deschidă.

Și doar putea trăi bine aci, de nu făcea fărădelegea națională ce a făcut. Că oamenii sunt buni și cînd a venit la ei, l'au miluit și l'au cinstit cu ce au putut ei. Dar cînd au văzut pe cine mi-au îmbucăturit, s'au întors de cătră el, ferbind de scribă, și între ei loc și pace și omenie n'a mai avut!

Pomenim și acum cu laudă și cu închinare frățească, brava purtare a fraților nostri din Valea-Iepii!

Hei, de-ar fi Români nostri peste tot locul, ca acești frați din satul de munte, de pe Valea-Geoagiului, — ce mîndri am fi de ei!

Că n'ar putea atunci să se răsfețe mai mult printre ei trădătorii (vînzătorii) de neam, — precum să răsfață în citeva sate, ca în Beriui, Șibot, Vine-rea și aiurea!

— În legătură cu asta ne povestește același frate din popor, că și pe birăul din Valea-Iepii, care s'a ținut de coada popii Marian, l'a bătut Dzeul Numai acum în spre primăvară i-au mîncat lupii într'o noapte 35 oi!

Oamenii o iau, și cu drept, ca bătaia lui Dzeu, pentru că s'a lăpădat și el de credința satului său!

Congregația dela Deva.

Mare furtună între patrioți. — Ședință ce nu s'a putut sfîrși 3 zile. — Românii nu s'au mestecat în luptă dintre cele 2 tabere.

Lupta fișpanului Mara contra vicișpanului Pogány Béla, a avut în 30 și 31 Maiu și în 1 Iunie, urmare în congregația comitatului Hunedoare. După ce fișpanul a

stors dela ministeriu scrisoare de de scoatere din slujbă față de vicișpan, oamenii vicișpanului s'au sfulcat și ei la luptă de apărare. Luni sara au făcut în Deva conduct cu torțe (facle de rășină) în onoarea vicișpanului și ca demonstrație contra fișpanului.

Marti în congregație apoi, oamenii vicișpanului au înaintat prin baron Kemény și soții cerere, ca congregația să scrie la ministeriu, ca să-și retragă ordinul (porunca) de ridicare în slujbă a vicișpanului, să-l lase mai departe la locul său, dar cercetarea contra lui să meargă nainte, și dacă cercetarea va afla că are de ce cere înălțurarea, apoi s'o propună atunci, la urmă.

Fișpanul nu voia nici să lase la dezbateri cererea, dar silit de îndirjirea partidei contrare a deschis dezbateri asupra ei. Ajtay, Leitner, Maderspach vorbesc pentru primirea propunerii lui Kemény.

Rosenberg, Bigner pentru a să primi propunerea comitetului permanent, de a să lua la cunoștință înălțurarea vicișpanului.

Di Dr. A. Vlad, președintele clubului comitatens român, luînd cuvîntul româneste, tabăra fișpanului lărmue și răcnește că să vorbească *ungurește!* Dr. Vlad respinge cererea lor volnică și stăruie pentru dreptul pe care limba română îl are aici în sfatul comitatului, și dsa să folosește de acest drept și vorbește româneste.

Arată cu cită scribă privește marea obște la lupta personală și familiară ce să dă între cei cocofați de nedreptatea vremilor ce trăim, la conducerea acestui comitat aproape curat românesc! Că toată sfara ce-o fac e numai prigonire politică și de interes familiar între capii celor două tabere, și din lupta lor nu iese nici un folos pentru comitatul însuși. Ne-fiind dară această harță, adusă de oarecari trebuințe ale populațiunii aproape curat românești ale comitatului, — membri români nici nu vor lua parte la o astfel de luptă personală și familiară! Foarte frumos a arătat di Dr Vlad, că la domni s'a prefăcut în a doua fire prigonirile politice în cari s'au deprins contra Românilor, și acum să prigonesc și între sine dacă cutare cutează a avea altă părere în politică, decât cea a guvernului. Toată comedia cu comisia ministerială n'a fost altă, decât o slujbă acestei prigoniri, zăgrăvită viu și prin faptul, că pe vicișpanul l'a scos vinovat, iar pe un om ca căpitanul de poliție Baksay dela Orădie, trecut și el prin vizita acestei comisii, la sfatul curat, vrednic încă de laudă! La lupta politică și personală aceasta, n'avem poftă să luăm parte.

După această declarație, care astfel ținea în vedere adevărata chemare a unei congregații,

ca sfat al comitatului, — mare parte din membrii români au și părăsit sala, alții au stat numai ca privitori. După ceartă dela 9 pînă după prînz la 2 ore, punîndu-se la vot propunerile, a ieșit biruitoare propunerea comitetului permanent (dorința fișpanului) că să se iee dară la cunoștință suspendarea vicișpanului, fără a să scrie ministerului să o retragă. A biruit însă numai cu 33 voturi, — prin aceea că Români n'au luat parte.

La orele 2. d. a. s'a încheiat ședința, avînd a să urma la orele 4. Atunci s'a început harța mai departe. Dr. Ajtay a venit cu propunere să se scrie la ministru contra fișpanului pentru purtarea sa volnică și călcătoare de lege din congregația trecută! S'a încins de nou războiul de... vorbe. Fișpanul nu a vrut să lase nici la vot propunerea. S'a pornit larmă uriașă, strigări, cîntece asurzitoare. Fișpanul a fost silit să ridice ședința de trei ori. Cînd o redeschidea, iar izbucnea comedia! Și a mers asta aproape neîntrerupt ca în o casă de năozii pînă sara la 7, fără a să putea desbate și hotărî un lucru de dai Doamne. La 7 ore apoi fișpanul, văzînd că azi e pace de lucru, — a închis ședința, vestind urmarea ei pe mîne-zi, Mercuri la 9 ore.

Și ședința de Mercuri a fost ca și cea de Marti. Din partea opoziției s'au înaintat propuneri necute fișpanului: că vicișpanului să i-să deo plata jumătate pe vremea cît e suspendat, ceea ce s'a și primit, să se arate nemulțumirea comitatului față de purtarea partinitoare a comisiei ministeriale: iar s'a primit! Fișpanul năcăjit a înștiințat recurs! S'a cerut ca în 35 zile să se concheme congregație nouă care să aleagă ea pe substitutul vicișpanului: contra voinței fișpanului s'a primit și asta. La alte obiecte iar ceartă uriașă. Fișpanul a fost silit să ridice ședința de 4 ori. Au vorbit la unele puncte, foarte frumos și cu bun temei, dnii Dr. Vlad, Dr. V. Bontescu, Dr. I. Papp, V. C. Osvadă și alți membri români. Era sară și încă abia începuse dezbateri celor vre-o 800 obiecte puse în program! S'a amînat ședința pe eri, Joi în 1 Junie.

Joi a urmat ședința, tot cu fețe aprinse, dușmănite, obosite, dar acum, cînd a ajuns rîndul la dezbateri adevăratele puncte din programul adunării: la nevoile comunelor și locuitorilor comitatului, domnii erau așa de sătui de dezbateri, că le-au lăsat să treacă ca prin o moară ce macină iute, fără gîndire și altă rumegare.

A fost o congregație care a arătat și ea, cît de nevrednici sunt acești vînzători de interese, streini de adevăratul comitat, de a sta în fruntea lui!

Din România.

Inima bunului Rege.

Cetitorilor «Libertății» le e cunoscut că Maestratea Sa Regele Carol I. al României a făcut de curând o plimbare cu vaporul pe apele Dunării până la țarmul țării noastre, la Orșova, apoi napoi până la Galați și de acolo pe Marea Neagră pân' la Constanța.

La fiecare oraș cu port (stație de corăbii), Regele s'a oprit, în unele locuri a mers în oraș, în altele a primit numai închinările obștei ce-i alerga în cale.

Și, cum e obiceiul poporului, când capul încoronat al țării vine aproape de el, cei mai lipsiți, cei mai coplesii de năcazurile vieții, îi aruncă în cale, în trăsura, câte-o rugare ca să le îplinească ceva cerere, — așa și poporul din România pe unde a trecut Regele Carol a aruncat multe cereri în scris, spre bunul lor Domn. Acelea s'au adunat toate și Regele, după întoarcerea acasă, a dat poruncă să i-se dea samă că ce să cere prin acele rugări venite la el de-adreptul dela poporul țării? Și i-s'a dat samă. Și a aflat între ele mai ales cereri de-ale celor năcăjiți, pe care cît a putut le-a împlinit în o formă oare-care. Dar a aflat printre ele 177 cereri dela oșteni vechi ai săi (veterani) din războiul cu Turcii, cari toți îl roagă să mijlocească dela stat ceva ajutor pe sama lor, că au ajuns la bătrînețe și la slăbiciune, unii mai ales în urma ranelor primite ori după morbu ce și-au câștigat în acel crunt războiu pentru Țară.

Aceste cereri au mișcat mai mult inima Marelui Căpitan din acel războiu, și El scriind întiului său ministru o scrisoare de mulțumire către țară și deregătoriile tinătoare de bună rînduială, stărue deosebit, ca acei veterani (soldați foști în războiu pentru țară) să fie ajutamați! Ba chiar bagă vină deregătorilor, că nu iau în samă îndată și cu bunăvoință astfel de cereri! Iată interesanta scrisoare:

Scumpul meu președ. al Consiliului!

Intorcîndu-mă din frumoasa călătorie pe Dunăre și la Constanța, în care m'am putut încredința de însemnatele lucrări desăvîrșite pentru înaintarea comerțului nostru dunărean și pe mare, cu deosebită plăcere țin a vă arăta mulțumirea mea, a Reginei și a familiei mele.

Foarte mîlcați am fost de primirea zăa de călduroasă, ce am în-

timpinat în tot cursul acestei călătorii, care mi-a dat privilegiul a mă pătrunde și mai bine de nevoile locuitorilor acestor ținuturi.

Printre numeroasele cereri ce mi-s'au înmănuat, acele ale sătenilor, și cu deosebire ale veteranilor războiului pentru neatîrnare, mi-au învederat, că, mai ales față de acești din urmă, administrația ar fi putut da o urmărire mai grabnică legiuitorilor lor plîngeri.

În alăturare, vă trimit un număr de 177 cereri ale acestor veterani, cu rugămîntea călduroasă, de a le cerceta cît mai conștiincios, și a căuta, pe cît va fi cu putința noastră, mijloace de mulțumire a lor, spre a arăta astfel recunoștința Patriei către acei cari au luptat voinicește pentru dobîndirea neatîrnării!

Deplin încredințat, că împărtășiți aceste simțăminte, vă reînnoesc, acumpul meu președinte al Consiliului, asigurarea bunei mele prețuirii.

București, 10 (24) Maiu, 1911.

Carol.

Jalnicul sfîrșit al cutezanței unui tiner.

Simbăta trecută un student tiner, de pe clasa a 6-a gimnazială, din Pesta, foarte bun înotător, membru al Clubului înotătorilor din Pesta, vrînd să facă o bravură care să-i ducă lui dintruna vestea în lume, ca înotător renumit, — a făcut o prostie pe care cu viața o a plătit! Și-a cerut slobozenie dela poliție, pentru producția de a sări de pe cel mai înalt pod din Pesta, în Dunăre! Și fiindcă „bravuri“ de astea au mai făcut și alții și mai fac, — poliția i-a dat drumul, rînduind numai paza de lipsă.

Băiatul n'a spus la nime acasă ce are de gînd, numai cîțiva soți de școală au știut că ce vrea colegul lor Csicsala. Cînd a venit profesorul și a văzut că nu-i în clasă, a întreat de el și un tiner a spus: — El nu vine la școală, că sare în Dunăre de pe podul cutare!

— Nu-mi vorbi prostii de astea!, zise profesorul, nevrînd să creadă, — căci podul e nalt și de pe marginea lui pân' la fața apei sunt 25 metri (cît un turn înalt de biserică) și știa că a face o astfel de săritură, e un lucru cu capu 'n mîna, pe care nu fie-ce om cutează să-i facă.

Totuși așa a fost. Fiindcă pe mine zi, pe Duminecă, să înștiințase un alt înotător, mai în vîrstă și probat, că sare de pe alt pod, care nu-i așa înalt, Csicsala voia să-l întreată cu o zi sărînd el dela înălțime mult mai mare.

La cîșul pus iacă-l vine, desbrăcat, cu pantalonășii de scaldă pe sine. Să urcă pe dunga podului și pe cînd mulțimea îl privea încordată, de-odată el strigă:

— Hoppl!

și să avîntă în sus și înainte, pornind cu capu în jos spre apa marelui rlu. Lumea îl privea cu răsuflarea oprită, speriată, mai ales că văzu că el în aer să dă de vre-o două-ori peste cap, ca și cum și-ar fi perdut știrea de sine. În cîteva clipe fu aproape de suprafața apei,

Aci el trebuia să ajungă cu capu 'n jos și așa să între prin valuri în jos, — el însă sosl cu lăutul dinainte al trupului și să izbi cu pîntecele în apă! Căzînd foarte greu, apa sări ca două turnuri de doauă laturi ale lui, apoi să liniști, iar în loc de a scoate mai tîrziu pe înotător la suprafață, scoase numai niște valuri roșii de sînge în urma lui, și el nu să mai mult ivi! Plesnise în el stomacul, s'a zdrobit tot lăuntrul și l'a năpădit sîngele și a murit acolo pe loc.

Cînd s'a lătit vestea în oraș și s'au auzit și nenorocirii părinți, — să nebunească de întristare, nu alta!

De vorbă cu mine...

Ce rar te poți gîndi — la lucruri trecute în orașul acesta. Vecinica alergare, frămîntarea și zgomotul infernal, nu-ți mai lasă vreme și de gîndit. Arare-ori, cînd ești trudit și bietele picioare nu mai sunt în stare a purta povara trupului, te mai tolănești doar pe divan, și împreună mîinile sub cap, te dai gîndurilor. Și ele vin potop-potop, ca un vifor, unul mai puternic ca celalalt, și — cer toate haina curată a vorbei. În o clipă trăiești iar ani de zile, și pe dinaintea ochilor tăi trec frînturi după frînturi din o viață pe care tu ai trăit-o, rău ori bine, irelevant. Și fiecare clipă de aceasta, îți sfarmă sufletul bucățică cu bucățică și tu clipă de clipă ești vesel ori trist, te zbuciuși ori surzi, după-cum sunt scenele, ce-ți trec pe dinainte.

Eu găsesc atîta înviorare în aduceri aminte întotdeauna. Ele îmi readuc iar viața de mai înainte, veselă, tristă, și mă împresoară cu acele ființe, cărora dat le-a fost să mi iasă pe cărarea vieții înainte. Și cînd stau așa de vorbă cu mine, nu știu cum, dar îmi pare că toate, toate sunt mai bune, mai pline de viață și de iubire mai pline. Pe dinaintea ochilor îmi trec parcă numai fapțurile lor mărite, cu însușirile lor bune, și micile lor păcate să perd, n'au destulă putere de a trăi. Și, uite, mă simt și eu atît de bun în clipe de acestea, că toată vina unor supărări, ce le-am avut, o arunc asupra mea. Eu scuz în chipul acestor și pe pretinul B., care mi-a stors înțlia lacrimă de amăgire din ochi și mi-a ruinat ce-am avut mai scump: credința în oameni, — poate în spre binele meu. Și de-opotrivă dau iertare și acelei fapțuri, cuminte și bună, care prin nepăsarea ei, pe neștiute poate, m'a învățat să-mi știu prețul dragostea. M'a învățat, că e bine să crezi, că numai ceea ce e firesc, e bun și e trainic. Iubirea e cel mai firesc sentiment sădit în sufletul omenească, e cel mai scump, și a o cheltui zadarnic, e păcat.

Și-apoi mai e ceva. Pe fiecare om de treabă, ce-l împedecă a crede, că el are pe lumea asta o chemare? Și, vezi, dacă te simți singur, fără neamuri, fără prieteni, e atît de greu să-ți îplinești chemarea. Pentru a duce mai ușor greul vieții, a lăsat Dumnezeu însoțirea, trebuie deci să crezi, că mai curînd, ori mai tîrziu, va sosl acea ființă, care e menită să împartă cu tine greul vieții. Și va veni, blîndă și bună, cu sufletul curat ca vioreaua cîmpului, și-ți va da ție un suflet curat, ca cristalul, și o iubire curată îți va da. În schimb tuturor bogățiilor ei, tu ce să-i dai, dacă în viață ai cheltuit sufletul tău, iar ce ai avut în el mai scump,

mai bun și mai sfînt: iubirea, ai dat-o toată altora?

Vezi, mie-mi cade acum atît de bine, că mi-au venit gîndurile acestea. Simt în adîncimi de suflet, că și viața mea are o țintă, că și pentru mine va mai răsări un soare, și că eu de acest soare trebuie să mă încînt, ca nici-odată, și lui să-i înalț cele mai senine cliete:

Răsari, răsari, o soare sfînt,
Și vraja ta, tu dă-mi-o toată,
În schimb eu îți voi da un suflet
Curat, ca raza ta curată.

Budapesta. Maiu 1911.

Sebastian Bornemisa,
stud. în filoz.

Din vremi bătrîne.

Ciudata schimbare a vremii, că adecă după un timp așa călduros și frumos ce s'a arătat în jumătatea întlie a lunei Maiu, a urmat așa frig, și zăpadă, încît pe culmile dealurilor și acum e strat gros ce privește sclipitoare jos la mănnoasele șasuri; mă îndeamnă să scriu la gazetă, că anume: cît de îndărătnică a fost umblarea vremii toemai acum sunt o sută ani, la anul 1811. Și asta o știu dela bătrînul meu vecin Samuil Florea, căruia i-a povestit tătăl său Dumitru, un bătrîn de 84 ani, reposat în anii 1880 în Mesentea.

— Așa a umblat vremea și în „foametea ai mare“ — îmi zice vecinul — cași acum; iar mie mi-a spus tata fie-iertat. A fost atunci la anul 1811 un început frumos și dulce de primăvară, arătîndu-să a fi un an mînos. Holdele erau inspicate și cucuruzele pe hotar săpate, iar pomii și viile erau tare rodite. Numai ce ne pomenim că aproape de Rusalii să răcește vremea așa dintr'odată, și într'o zi ninge toată ziua, iar noaptea îngheață ca pe la Bobotează. Nînsoarea și înghețul de peste noapte a nimicit toată roada hotarilor. Și mă tem părinte, — îmi zice vecinul, să nu pățim și în anul acesta așa; căci uite zăpada ne'ncujură de toate părțile, iar noi săpăm la cîmp îmbrăcați ca în dric de iarnă, atîta e de frig. Vezi zidul acela, ce împrejmuște acea grădină nemeșască din satul nostru, — este făcut de bieți, foști iobagi români în acel an de tristă aducere aminte, — numai pentru că căpătau, cîte-un sac de coceni de cucuruz; și măcinau acei coceni, și ferbeau mămăligă lor, și la copilași ca să nu moară sămanii oameni de foame. Bucate nu era verbă să capeți nicăiri, — poate pe la cele curți grofești de erau, dar' și acolo tare puține, și acele erau zăvorite cu șapte lăcate, numai pe sama lor. Mulți dintre ai noștri s'or dus prin lume atunci, și nu s'or mai re'ntors. Așa vremuri grele or umblat acum sunt o sută de ani, și în ce privește răceala și nînsoarea din zilele acestea să cam apropiie de vremile noastre...

Așa îmi povestea bătrînul meu în zilele iernoase ce trecură.

Victor Ofot, preot.

Protest!

Cetitorilor nostri le e cunoscut, că guvernul Hederváry a cîștigat dela M. Sa invoirea a aduce naintea dietei legea cea nouă despre slujba militară, dînd număr mult mai mare de oșteni, sarcini mult mai grele pe popor, iar pentru nouele jefite de sînge și de bani, — răsplata să o aibă în Ungaria numai poporul unguresc, prin aceea că să lasă să între limba lui în cancelariile judecătorilor militare, în locul limbii germane, pe care o alungă de acolo în bună parte.

Că prin asta să face iară o nedreptate popoarelor nemaghiare din Ungaria, — e lucru vădit dela cea dintîi vorbă. Că limbile lor sunt trecute cu vederea și acolo, la judecătorii militare, așezîndu-se în scaunul de doamne în acele cancelarii, numai limba maghiară pe lângă cea germană. Contra acestei nedreptăți foaia oficioasă a partidului nostru național, „Românul“, a publicat în numărul său dela 27 Mai un articol, prin care protestează în numele poporului român!

„Văzînd acum naintea noastră noile legi militare și îngăduințele mari ce s'au făcut prin ele pentru maghiarizarea armatei comune, la judecățiile militare, cu adîncă măhnire protestăm împotriva călcării în picioare a drepturilor popoarelor nemaghiare din această țară! — scrie „Românul“.

„În fața stărilor de lucruri nespuse de grele pentru îndreptățirea cea deopotrivă a tuturor popoarelor împărăției, și ținînd samă de faptul, că prin noile legi să zgudue unitatea armatei comune, care singură mai putea chezeșul ținerea într'un întreg a împărăției Habsburgilor (a familiei Domnitoare aici) fără zguduiri din lăuntru, — comitetul nostru național va încerca o protestare din partea tuturor neamurilor nemaghiare din țară, sau cel puțin în numele poporului român!

„Trei milioane și jumătate de Români trăesc în statul ungar, au fost totdeauna credincioși Tronului și patriei, și ei nu pot suferi fără cuvînt batjocura ce li-se face prin nesocotirea cu totul a limbii lor în armată, și ca un singur om ei își ridică cuvîntul celui mai aprig protest, care să fie auzit de toți aceia pe care îi privește!

Și așa mai departe, ziarul din Arad cere o bărbătească protestare din partea Românilor: în dietă prin rostul deputaților nostri, iar afară de dietă prin graiul adunărilor de popor. Că noi Românii formăm doar 9 regimente curat românești ori în care Români sunt cei mulți! — (sunt regimentele 31. 50. 51. 62. 63. 64. din Ardeal și 33. 37. 43 din Ungaria).

Iar Ungurii au de tot 16 regi-

gimente ungurești ori cu feciori unguri mai mulți decît alte neamuri.

Poporul român din Ungaria și Ardeal stă adînc jignit în fața acestui nou atac asupra drepturilor limbii lui și acolo, unde i-se cere: *sîngele și viața*, pe lângă banii cei mulți!

Dieta.

În ședința de Sîmbăta trecută au răsunit în dieta din Budapesta de nou două vorbiri de ale deputaților nostri români.

Dl Dr. St. C. Pop, cînd a vorbit în rîndul trecut, a fost învinuit de un deputat ungar că spune numai așa învinuiri peste tot, despre deregătorii și instanțele judecătorești ungurești, dar nu dovedește ce spune. Acum dl Dr. Pop, a luat cuvînt pentru a înfățișa *dovezi* despre adevărul celor zise atunci, prin urmare și dovadă că nu dsa a vorbit din vînt, ci deputatul ungar care a tras la îndoială adevărul celor spuse de dsa!

Dl Vasile Dămian, deputatul Zărandului, a luat cuvîntul și a vorbit mai pe larg la bugetul „cultelor“ (al bisericilor și școalelor), arătînd cu cifre cum să împarte de »drept« părinteasca purtare de grijă a stăpînirii pentru cetățenii acestei patrii, pe unii îndopîndu-și cu mîna risipitoare, pe alții dîndu-și cu totul în laturi dela grămăjoara cu ajutoare ori aruncîndu-le numai chiar niște fărîmături.

Iacă ce a scos la iveală dl deputat Dămian din bugetul pentru anul de față al guvernului:

„Bugetul ministerului de culte prevede pentru anul 1911 suma de 3,861.000 coroane pentru ajutoarea școlilor medii (gimnaziului și reale).

Din suma aceasta școlile medii românești, gr.-cat. și gr.-ort., abia să împărtășesc de cîteva mii de coroane! Pentru clădiri de noi școli medii și investirea lor, să prevadă în bugetul anului 1911 suma de 17½ milioane coroane. Din suma aceasta școlile medii românești nu primesc nici un ban, deși în anul trecut gimnaziul român dela Brad a cerut un ajutor de 130.000 coroane. Nici măcar răspuns n'a primit!

În schimb, însă, vedem că aproape 700.000 de coroane, bani românești, s'au dat pentru școli de stat ungurești: 400.000 de coroane prin comunitatea de avere din Caras-Severin, pentru gimnaziul de stat din Caransebeș și 200.000 de cor. votate de comitatul Turda-Arieș — ai cărui locuitori aproape toți sunt Români — pentru gimnaziul din Turda! Dar lucruri de felul acestuia s'au mai întîmplat în toate comitatele românești.

Tot atît de nedrept e față de noi și în ce privește școlile populare confessionale. Bugetul prevede pentru ajutoarea lor suma de aproape 13 milioane de coroane,

dar aproape nimic nu să dă pentru școlile noastre! Ca ajutor să dă, ce-i drept, susținătorilor școlilor suma de 2,500.000 coroane, dar foarte puțin primesc din suma aceasta școlilor noastre. Pentru-că 2570 școli de stat primesc 185.380 cor., 1351 școli comunale 246.875 cor., 5287 școli catolice 675.680 cor., 1802 școli gr.-cat. numai 45.000 cor., 1861 școli reformate 364.976 cor., 1511 școli gr. ortodoxe 13.660 coroane, pe cînd 440 școli izraelite 579.588 coroane!

Din sumele prevăzute pentru clădiri, școlile noastre nu primesc nici un ban.

Pentru școli de specialitate nu ni-să dă nimic. În anul 1909 s'a cerut un ajutor de 130.000 coroane pe seama școlii comerciale române din Brașov. Cererea a fost respinsă, „nefiind acoperire bugetară“; în anul 1810 cererea s'a înouit, dar nici măcar răspuns nu s'a dat. În bugetul anului 1911 nu să face pomenire de ajutoarea acestei școli.

Din cele 5 și jum. milioane de coroane, prevăzute pentru ajutoarea muzeelor, bibliotecilor, societăților culturale, etc., naționalităților nu să dă nici un ban!

Și cum stăm cu ajutoarea bisericilor? Bugetul prevede suma de 6.800.000 coroane. Din suma aceasta 4.800.000, adică aproape 5 milioane, le primesc biserica evanghelică și reformată, cari împreună au 3.686.092 de credincioși. Biserica gr.-ortodoxă și gr.-cat., cari împreună au 4.040.460 credincioși adică mai mult ca toți ungurii reformați din țară, primesc 600.000 coroane (adecă de 6 ori mai puțin!) Dar și din această sumă biserica românească să împărtășește numai de 100.000 coroane. Biserica unitară cea cu 68.000 credincioși primește 235.000 coroanel, iar comunitatea izraelită, cea cu 861.000 credincioși — 180.000 coroane!

Acelaș chip trist ni-l arată și chestia congruși.

Vorbînd apoi iar despre școlile populare și starea lor după legea din 1907, dl dep Damian arată că:

Conform datelor oficiale, cu sfîrșitul anului școlar 1908—9 erau în țară 16.946 școli populare, cu 51 mai puține decît cu un an înainte. S'a sporit numărul școlilor de stat dela 2336 la 2577 (adecă cu 241); școlile unitare s'au sporit cu 1; școlile particulare cu 7; școlile evanghelice au scăzut cu 11; școlile gr.-catolice au scăzut dela 1862 la 1802 (cu 60); școlile gr. ort. au scăzut dela 1652 la 1511 (cu 141). Școlile gr.-ort. și gr.-cat. confessionale, în număr de 3313, au pierdut 201 școli.

Vedem dară, că în vreme ce școlile de stat s'au sporit, școlile confessionale românești au scăzut, iar pricina e, că deregătorii, începînd dela pretora pînă la conducerea comitatului, sunt, la îndeplinirea legii, foarte volnici!

Voi arăta un singur caz din comitatul Hunedorii: În cercul Băii-

de Criș, pretorele l-a osîndit în anul 1908 pe preotul Stănilă, președintele scaunului școlar, la 10 zile a-rest sau 30 coroane pedeapsă în bani, pentru-că în școală nu era inscripție, — ceea-ce nici nu cerea legea în mod hotărît! Numai mai apoi s'a dat ordinațiune ministerială în acest scop. Dar judecata nedreaptă a pretorelui n'a rămas fără urmări, bietului preot i-s'a luat și puținticul ajutor celare din congruă! De 3 ani a făcut apel împotriva osîndei, dar chestia congruei nici pînă azi nu e dezlegată.

Dl V. Damian înșiră apoi alte cazuri pe nedreptățire; critică aspru și cu dovezi, maghiarizarea elevilor, și încheie spunînd că nu primește bugetul.

Despărțămîntul Giurgeu al „Asociațiunii“.

Convocare.

Din încredințarea comitetului central al „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român“, conform §-lui 23, lit. c. și §-lui 36 al statutelor acestei instituțiuni, convocă cînturărimea și țărănimea din comunele aparținătoare tractului protopopesc al Giurgeului (comitatul Ciuc) la

adunarea de constituire a despărțămîntului Giurgeu, care va avea loc în 11 și 12 Iunie n. 1911, în Valea-Jidanului (Bica).

Cu ocazia adunării de constituire să va ținea și o serbare culturală, împreună cu o Expoziție etnografică, cu următorul

Program: în 11 Iunie (ziua primă de Rusalii), înainte de prînz: a) dimineața serviciul divin în biserică din Valea Jidanului;

după prînz: b) cuvîntare către popor de Oct. C. Tăslăuanu; c) prelegere populară despre economia de vite și cultivarea pămîntului, ținută de dl Aurel Cosciuc, conferențiarul agronomic al Asociațiunii; d) deschiderea expoziției etnografice din școală;

în 12 Iunie (ziua a II-a de Rusalii), înainte de prînz, după serviciul divin: e) prelegere populară cu producțiuni de schiopticon, despre Viața lui Isus; f) adunarea de constituire a despărțămîntului Giurgeu, prezidată de dl Oct. C. Tăslăuanu;

după prînz, seara: g) reprezentație teatrală: „Ruga dela Chiseteu“; h) petrecere.

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar al „Asociațiunii“.

Literatură

Premii școlarelor.

Cei-ce doresc a face o bucurie micilor copilași de școală, după examen, la încheierea anului școlar, să împartă între cei mai silitori premii (cinste cu laudă). În aceste premii, nu pot fi nimic mai bun ca: *cărți plăcute*, alese anume

pentru micii cetitori. Acele cărți au să fie așa alese, ca ele să țină peste vară locul învățătorului pe lângă copilul ieșit dela școală! Anume ele să-l atragă și să-l îndemne pe băiețuș a cetii și peste vară și a nu da cu totul uitării cartea cu slova ei vorbitoare!

O cărticică foarte potrivită de acest fel, e broșura „Bălăior și Tămliță” scoasă de sub tipar de „Librăria Națională” dela Orăștie, care cuprinde povestiri morale bine alese, scurte, drăguțe, atrăgătoare, cari plac foarte tinerimii.

Stăruim să se dea această cărticică tinerimii ca premiu la examene. Prețul numai 50 fl. și 5 fl. porto.

*

Biblioteci

de 12 cor., 25 cor., 50 cor., etc.

„Librăria Națională” din Orăștie, ca să vie în ajutorul celor ce doresc a avea în casele lor cea mai frumoasă podoabă ce o poate avea azi un om ce să țină om cu carte: o bibliotecă cit de cit (un șir de cărți de cetit) — a ales din ce s'a scris mai bun românește trei grupe de cărți, după 3 prețuri, din cari să-și poată alege și cei mai săraci și cei mai cu prindere, după plac. Și anume:

Pentru 12 cor.

Imbie iubitorilor de carte românească, o mică bibliotecă, de 33 cărticele, între cari sunt *poezii*: de Alexandri, Bolintinean, Coșbuc, Eminescu, Goga, Vlahuță, Rosetti; — apoi *nuvele*: de Carmen Sylva, Vlahuță, Sadoveanu, I. Adam, Popoviciu-Bănățeanu, Theurie; *povești* de I. Creangă, D. Srăncescu, Andersen; — *anecdote și glume*; de A. Pan, Esop, Speranță, Dulfu!

De tot 33 cărticele, în care ai de toate: poezie, nuvele, glume și povești. Pentru cei-ce n'au încă o bibliotecă în casa lor, atât e deocamdată destul ca început de bibliotecă (dulapul cu cărți).

Suntem siguri ca cei-ce le vor cumpăra, vor fi foarte mulțumiți de ele, — și fiii lor vor afla aci o cetire plăcută, care-i înveselește și-i luminează în același timp! — Să nu să lase nici un țăran cetitor, să nu aibă și el cel puțin atîta bibliotecă în casa sa! Că mai frumoasă, mai nobilă podoabă în casă, nu poate să aibă!

Pentru cei mai cu dare de mână, a ales apoi Librăria dela Orăștie, un rînd mai mare de cărți în preț

de 25 cor.,

pentru cari dă: *poezii* de Alexandri, Bolintinean, Coșbuc, Eminescu, Goga, Rosetti, Vlahuță, Stavi și Roticăi; — *nuvele*: de Ciura, Sadoveanu, Vlahuță, C. Sylva, Popovici Băn., Patlitz, Girleanu, Cehovi; — *romane*: de Filimon și Fr. Coppol; — *povești*: de Andersen, Flor. Marian, Creangă, Stăncescu, Carm. Sylva, Esop, Dragoslavi; — *glume și anecdote*: de Pann, Speranță, Dulfu, — *teatru*: de Bărsan, Vul-

can, Vlaicu, Cosmar; — *știință*: de Hașdău și Dr. Ureche; — *poporale*: poezii, chiuituri, doine.

Adecă: pentru 25 cor., și să dă din toți ramii literaturii cite ceva!

Pentru 50 cor.,

apoi, dă toate ce să dau pentru 25 cor., dar îmbogățite cu lucrările de căpetenie din ediția de frunte, volumele mari alui Coșbuc, Eminescu, Goga, Sadoveanu, Delavrancea, Slavici, Agrîbiceanu, Carageale, atât în poezie cit și în proză.

Rugăm pe iubitorii de înaintare în cultură, de răspîndire a dragostei de carte românească, să folosească privilegiul, că „Librăria Națională” S. Bornemisa dela Orăștie, a luat asupra sa sarcina de a alege însași și a arangea bibliotecii, mai mici și mai mari, așa ca acelea să cuprindă numai cărți aievea vrednice a sta pe masă ori-cărui Român vrednic, — și să grăbească a-și comanda, care după puterea sa, biblioteca de 12 cor., de 25 cor., de 50 cor. ori mai mare.

Să trimită ori-cui lista cu numirea tuturor cărților ce să dau de 12 cor., de 25, de 50 cor.

NOUȚĂȚI

DI Zaharie Bărsan, binecunoscut și atât de iubit și pe la noi, — va da a doua zi de Rusalii o reprezentare teatrală la Brașov, în mijlocul unei trupe de diletanți din acel oraș. Zilele astea dl Bărsan a sosit (dela București) la Brașov, pentru a să pune în înțelegere cu cei din loc asupra întregului lucru.

*

Muștele columbace, de cari să tem atîta și cu drept cuvînt, economii nostri, mai ales în Bănat, s'au ivit acum prin comitatul Tirnavă-mare. Au omorît mai mulți bivoli cu mușcătura lor, și bieții locuitori sunt speriați, că ele fac grele pagube în vite pe unde le duce valul vîntului rău pe a cărui aripă au apucat.

*

Baritonistul Corfeseu, cunoscut și la noi, e în trecere spre Roma. În calea sa, s'a porit pe o seară la Lugoj, unde a concertat, Mercuri sara, spre marea plăcere a publicului.

*

Meseriași rom. din Orăștie, să invită prin aceasta la o consfătuire, ce va avea loc *Duminecă în 4 Iunie n.*, la 2 oare după amiaz, în localul Reuniunii.

*

Inchisorile rusești. Dna Vera Figner, care fiind osîndită a stat 21 ani în închisoare, dă în foaie franceză „Revue” amănunte grozave asupra stărilor de lucruri din închisorile rusești. Viața în acelea este atât de grea, zice Vera Figner, încît cu greu și-ar putea cineva închipul.

În temnița din Zerentin, trei

sute de osîndiți politici sunt nevoiți să doarmă „cu schimbul”. Cei din schimbul întâi dorm dela 8 seara și până la 2 după miezul nopții.

Restul celor închiști, formînd al doilea schimb, dorm dela două și până la opt dimineața.

După cum se vede, osîndiților li-se dă foarte puțin timp de dormit, cu toate că toată ziua sunt puși la cele mai grele munci.

Un rob, care și-a făcut osînda în Akutai, scrie în 1910:

„Din toamna anului 1909 ni-s'au luat plăpomiile (coperitoarele) și hainele de lînă, iar toată iarna, pe un frig siberian de 35—40 grade, nu ne e cu putință nici să ieșim din chiliuțele noastre. Vă puteți închipul ce aer respirăm în odăile, în cari e loc numai pentru 14 inși, și stau cite 37 de oameni!”

În închisoarea „Alexandrovsc” din gubernia Irkutk, robii neavînd paturi, dorm pe mese și sub mese.

O foame fără de sfîrșit domnește dela închisoarea preventivă din Petersburg și până la cele mai grozave fortărețe din Zerentin și Vladivostoc, unde sunt îngropați de vii osîndiții politici la muncă silnică.

Despre moartea din închisori se poate judeca după următoarele cifre:

În închisoarea din Algaci, încă de cu teamnă să pregătesc 60 cosciuguri, pentru cei-ce negreșit vor trebui să moară în cursul iernei. În închisoarea centrală din Vladimirska, din Ianuarie și până în August 1910, au murit 143 din 950 oameni.

Tot în Vladimirska robii sunt ținți în celule cite 30—40 zile de-arîndul. După atîta ședere unii ies bolnavi pe moarte, unii nebuni, iar alții neputînd suporta viața de aci, să sinucid. Au fost cazuri, cînd nenorociți de aceștia, spre a scăpa de chinuri, s'au înecat virîndu-și capul în cofa cu apa de băut.

Și pe lângă toate aceste mizerii, bătaia e la ordinea zilei și să dă cu nemiluita pentru orice.

*

Cununie. Dș. Ana Silvestru și dl Nicolae Luca, sergent-major, vestesc sărbarea cununiei lor religioase, care va avea loc *Duminecă*, în 4 Iunie n., la 4 ore după amiază, în biserica gr.-or. din Vințul-inferior.

*

Mort din trîntă, în circ. în orașul Szentes din Ungaria, să fac arătări de lupte între luptaci vestiți adunați acolo din felurite orașe și țări. Mai ales a atras multă lume un urlaș Chinez Van Fan-Jin, foarte puternic și bun luptaciu. Într'o seară avea să se lupte cu Chinezul un oare-care Izidor Tripold. S'a ținut el cit s'a ținut, tare și bine, față de temutul galbîn (Chinez), dar odată cum l'a spusat Chinezul, cum nu, — așa l'a izbit pe potrivit de vatra circului, că acela a rămas mort aci pe loc! A plesnit în el inima și stomacul. Toată lumea a rămas îngrozită de fioroasa vedenie!

*

Cănil mal buni șpioni ca oamenii! Să știe că în multe orașe mari, a'au făcut probe cari au dus la sfîrșit deplin mulțumitor, cu aceea, ca să învețe pe căne a descoperi pe hoți, de cari poliția nu poate să dea. Cu mirosul lor fin, ei zdesea să duc pe sigur de aîla pe cel căutat.

O nouă dovadă s'a dat zilele sstea în orașul Frankfurt:

Un fecior de-acolo, calfă de negustor, cu numele Bittner, vrînd să se scape de drăguța sa, s'a dus cu ea în pădure și acolo a împușcat 'o, apoi a pus revolverul lângă mîna ei și a lăsat'o acolo, ca lumea să creadă că ea s'a sinucis (și-a pus capăt vieții). Apoi s'a dus însuși la poliție și a făcut arătare, despre nenorocirea ce l'a ajuns că i-s'a împușcat iubital.

Poliția a ieșit la fața locului, ducînd cu sine și un căne de-acela de prins pe răufăcători. Ajuns la fața locului un polițist a dat cănelui să miroasă revolverul și să caute apoi, după mirosul de mână de pe prăseaua armei, pe acel care a avut'o mai pe urmă în mîna sa! Și cănele după-ce a miroșit revolverul, s'a dus pe urma mirosului oblu la feciorul cu pricina și a sărit la el!

Speriat de neașteptata descoperire, ucigașul a mărturisit că e drept ce arată cănele, că el a avut pe urmă acel revolver în mână și nu iubita lui! Și cănele drept a spus cînd l'a descoperit.

Ci-că fac curat minuni în descoperirea răufăcătorilor cu ajutorul mirosului. E destul ca să miroase o haină ceva, ori urmele streine dela fața locului, și pornind de aci să ducă până aîla pe cel-ce e căutat!

*

Piticii — minioșii! În feluritele teatre și locuri de petrecere din Berlin, lumea să arată felurite jocuri și producții de oameni pitici, aduși de prin Africa, de prin coloniile germane.

În timpul din urmă micii artiști s'au trezit a fi nemulțumiți cu soarta și s'au înțeles ei de ei, să facă și ei — grevă (straic, ieșire din lucru), contra stăpînilor unde să produc! Zilele astea s'au adunat toți (vre-o 150 inși) și au făcut ieșire pe strade ca „demonstrație” (arătarea nemulțumirii). Dar ci-că lumea în loc să se sparie ori să se aprindă de mișcarea bieților pitici, rîdea de ei, că ce șozi sunt și ei în grevă!.

*

Petreceri.

— Sindicatul zidarilor din Orăștie invită la *Petrecerea de vară* ce va arangia a doua zi de Rusalii în grădina dnei Löw din loc. Venitul curat e destinat pentru fondul invalizilor zidari. În numele comitetului arangiator: Ioan Herța, președinte. — Dumitru Șuluț, cas-sar. — Ioan Stanciu, notar.

— Tinerimea din Balomir invită la *Producția teatrală* împreunată cu joc, ce să va ținea în ziua

de Constantin și Elena (21 Mai) 1911. Petrecerea va fi curat populară. Incepe la orele 5 d. a. Venitul curat e destinat bibliotecii populare.

— Vestim de nou, că a doua zi de Rusalii are loc o mare nedee în Hondol, cu muzica militară dela Orăștie! Cei din comunele vecine grăbească pe acea zi la Hondol. Inceputul la oarele 3 d. m.

— Tinerimea română din Giubovița invită la Producțiunea teatrală împreună cu joc, ce se va ține la 3 Iunie n. în sala «Școlii gr.-cat. din loc», sub conducerea Dlui Alexandru David, învățător. Venitul curat este în favorul școlii greco-catolice din loc.

Spre știre dlor abonați!
Pentru săptămâna de față s'a scos ca adaus la „Libertatea” și „Foia Interesantă” și „Bobirnaci”. Cum însă hirtia pentru „Foia Interesantă” ne era pe gâtate și fabrica a întirziat a ne trimite hirtia demult comandată, — cea cită am mai avut'o nu s'a ajuns a țipări pentru toți „Foia Interesantă”. Așa o parte de abonați (vre-o 6000) o capătă, iar celelalte vre-o 3000 nu, că nu s'a mai ajuns.

Acești 3000 abonați, cari la acest număr nu au primit „Foia Interesantă”, să fie liniștiți: în numărul de Rusale le vin amândoi numerii: și cel din săptămâna asta de odată cu cel de Rusale!

† **Dr. Aug. Străitaru.** La încheierea foii primim foarte dure-roasa știre, că Dr. Aug. Străitaru, avocat în Hațeg, a fost răpus ieri, Joi în 1. Iunie, la orele 10 a. m. de un morb greu de a-prindere de plămîni! Știrea ne-a izbit foarte simțitor pe toți, căci avocatul Străitaru dela Hațeg era unul din cei mai buni avocați tineri ce avem în comitat: Român cinstit și însuflețit, și om iubit de toți cîți îl cunoșteau. Era abia vre-o 34 ani, necăsătorit. Așeze-l Dzeu între cei buni și drepti ai săi.

Strigoitul colerei de care anul trecut abia am scăpat, — începe să sparie lumea de pe acum. Zilele trecute la Galați (în România) a murit un om, între astfel de împrejurări, cari să spunea că sunt semnele vădite ale colerei! Medicii au făcut cercetări și ce au descoperit, ce nu, ei știu, dar lumii i-au spus pentru a liniști că n'a fost coleră, alt morb din lăuntru.

Mai nou foile dela 30 Maiu (Marți) spus că lângă Graț (Austria) colera s'a ivit, în Waltendorf și are deja un mort: e Antron Fraozki, deregător de postă, care fusese în concediu la Veneția și să crede că de acolo a adus cu sine fiorosul morb. Medicii l'au osebit îndată de toți cei ai casei, dar nu să știe dacă prin asta au înlăturat deja ori ce răspîndire a morbului ori nu.

Moarte. Dr. Ștefan Mircan fost profesor, a încetat din viață în etate de 29 ani după o lungă și și grea suferință în ziua de 10 Maiu, v. în București. Fie-i țarina ușoară.

De-ale zborului. Dumineca trecută s'a început la Paris o nouă întrecere cu mașinile de zburat, avînd zburătorii să facă cu mașinile drumul dela Paris la Nizza (Italia), dela Nizza la Roma și dela Roma la Turin, la olaltă o cale de 2100 kilometri linie în aer. Zburătorii trebuie să ajungă din Paris la Nizza cel mult în 4 Iunie, în Roma în 9

Iunie și în Turin în 15 Iunie. Ei, bine înțeles, își au stațiunile lor de poposire, unde să dau jos și își iau benzina pentru mașini (motoare) și hrană pentru sineși, apoi pleacă mai departe. Numai până în 15 Iunie să fie ajunși la Turin cu zborul. Intre Paris și Nizza au ca stații la cari să pot da jos, orașele Dijon, Lyon și Avignon (cei-ce z-veți mapele țarilor Francia și Italia, le puteți vedea); între Nizza și Roma, la Genua și Livorna; între Roma și Turin, la Firenze și Bologna.

Intre Nizza și Roma linia de zbor li-i prescrișă mai mult pe de-a supra mării, și de aceea, pentru ca, de s'ar întimpla cutărui zburător vre-o nenorocire pe cînd e pe de-a supra apelor, — s'au rînduit peste 20 corăbii italiene să facă pe mare, pe acea linie, slujbă de pază ca să fie într'ajutor la nevoie.

O oaste întreagă de zburători iau parte la acest zbor, căci sunt puse premii mari: toate premiile la olaltă fac suma de 500.000. cor.

Că din aceștia cîți vor ajunge cu pace la țintele lor, singur Dzeu știe. Că încă în cea dintii zi doi au trebuit să se scoboare fără vreme, că li-s'a stricat cite ceva la mașini.

— La zborul din Cames, zburătorul Cirro Cirri a căzut cu mașina și a murit pe loc, iar mașina i-a luat foc.

La Turmaș, în a doua zi de Rusalii, să face ca și în anii trecuți, nedee în crîșma lui Ion Popovici, lângă crîșma de lângă moară. Sunt poștiți toți din sat și din satele vecine. Beutură bună.

Ajutor celor arși. Pentru familiile învățătorului I. Popovici din Merchiașa și alui Nicolae Popovici din Ațel, cărora focul dela prinderea postului de Paștile trecute le-a nimicit două curți cu toate edificile și ce era prin ele, — inimile îndurate au început a trimite ajutoare. Cel dintii ajutor l'au primit dela cunoscutul și binevoitorul lor Nic. Schiopu, cassar la restaurantul garei de Nord din București, care a adunat dela: N. Mircea 20 lei, I. Petcu 20 lei, N. Schiopu 10 lei, Tan. Urs 6 lei, D. Stanciu 5 lei, Ana T. Urs 4 lei, iar dela alții sume mai mici, cite 1 leu ori cîțiva bani, de tot 93 lei 65 bani, — pentru cari primitorii aduc calde mulțumiri dăruitorilor.

Din public.

Răspuns

la o notiță din nr. 21-1911 din foala „Libertatea”

Onorata foaie „Libertatea”, în rubrica „Din public” a numărului 21-1911, publică cu iscălitura A. C. o notiță, în care A. C. mă prezintă înaintea marelui public de om stăpînit de beție în gradul superlativ și de un arrangeator de scandale.

Nu-i tot aur ce scîpește, nu-i pasăre tot ce zboară, și nu tot ce e tipărit e și adevărat. Deci, deși e tipărit, totuș nu-i adevărat ceea-ce zice notița lui A. C. în „Libertatea” despre mine.

În interesul adevărului și spre răsturnarea celor afirmate de A. C. despre mine, notez următoarele:

Auzînd, după 18-20 de ani, muzica militară din Orăștie zînd sau concertînd în piață, m'am dus aproape de ea și am ascultat și eu cu toată bunăcuviință piese sau zicili nemțești și ungurești. M'am adresat cătră conducătorul muzicii militare cu cererea, ca să rîndue a să susla o cîntare românească, fiindcă regimentul de care să ține muzica e românesc. Nime, deci nici domnii ofițeri nu sunt contra unei cîntări românești, am zis eu, iar ofițerii mă vor fi auzit. Nu știu că muzica mili-

tară în urma cererii mele, sau pentru că și altcum ar fi zis românește, a început cîntarea despre care A. C. zice că e „Crai Nou” de Porumbescu. Am ascultat oareciva cîntarea românească, în care timp deși ploa, nu mi am desfăcut ploierul, apoi am plecat. Înainte de a pleca mi-am scuturat pălăria de ploaie, i-am făcut muzicii militare un cuviincios compliment pentru că a zis și una românească, cum și oamenilor din jur cari în adevăr să uitau la mine, probabil pentru-că am cerut ca să se zică și una românească. Mi-am desfăcut ploierul strîgînd un „Să trăiască” la adresa muzicii militare, dar nu am urlat și nu m'am produs cu joc sălbatec. Peste tot, nu m'am produs așa precum zice A. C. că m'am produs.

Nu-i adevărat, că producția mea s'a sfîrșit numai țirziu, și că eu împins de poliție am eșit din piață, deoarece-ce eu am stat puțin la muzică și decare-ce eu de bunăvoie am plecat de lângă muzică. Neproducînd eu prin purtarea mea scandal în public, poliția n'a avut motiv de a mă sili și nici nu m'a silit ca să părăsesc piața. Peste tot purtarea mea nu a fost scandal public, ci a fost o justă expresiune a simțămîntelor mele muzicale românești, și o îndreptățită manifestare a firei ce mă caracterizează. Nu am fost beut și lipsit de conștiința de sine, cum zice A. C. că am fost. Deci conștient am făcut ceea-ce am făcut și în bună credință sau în credință, că prin purtarea mea nu scandalizez pe nime. Din multele întrebări incurcate, de cari zice A. C. că am pus unora și altora, A. C. nu poate prezenta nici una, din acea foarte simplă cauză, că eu astfel de întrebări nu am pus nimărui.

Pot dovedi cu zeci de martori, nu în ciasuri și zile, ci în luni multe, care urmează una după alta, nu beau de loc beuturi spirituoase, curat numai pentru-că nu am dor de ele. Nu sunt deci bețiv pătimaș, sau bețiv care să beau beuturile spirituoase cu sete și dor, cum zice A. C. că sunt.

Fapte și purtări de ale mele, care sunt ca cea pe care A. C. o conșideră de scandal, nu sunt efluxul firei bețive atribuită mie de A. C., ci sunt efluxul firei înăscută pe care o am. Fiecare, prin urmare și A. C. puțină vreme numai de-ar fi cu mine s'ar convinge, că eu în stare de trezvie comit fapte analoage faptului calificat de A. C. de scandal, fiindcă firea mea înăscută îmi spune, că astfel de fapte nu sunt scandalului. Fapta mea, pe care A. C. o califică de scandal, e fapt prin care conștiința mea nu să vatămă, cum nu să vatămă nici morala publică, nici interesul public și nici oare-care interes just particular. Deci aceea faptă a mea, descrisă de mine în conșonanță cu adevărul, — nu e scandal, poate fi însă lucru pe care nu-l uzitează fiecine, deci lucru neplăcut unora, cum neplăcut e lui A. C. și altora ca dînsul.

Fie-mi permis a critica nițel după dreptate pe A. C., cum dînsului i-a fost permis a mă critica pe mine fără temei, ne-consumător cu adevărul și cu necruțare condamabilă.

Ca ori-ce acțiune, așa și notița lui A. C., ca expresiune a acțiunii sale de a mă critica, a trebuit să fie, și de bunăseamă a și fost dictată de oare-care intențiune, și prin ea s'a țintuit ajungerea oare-cărui scop. Scopul și intențiunea notiței lui A. C. sunt limpede arătate în șir prin pasagiul al doilea, respective cel ultim al notiței, deoarece-ce limpede spune acel pasagiul, că A. C. a vrut să facă, cum a și făcut din mine, respective din purtarea mea, care nu e în conflict cu morala, nici cu interesele publice și cele particulare, ciușă spre a abate oamenii dela patima beției.

Fără îndoială, rîvna de a abate oamenii dela patima beției, e lucru nobil și chiar datorîntă morală pentru fiecare om. Dar mijloacele, prin care să practică acest lucru nobil, încă trebuie să fie nobile.

Mijlocul practicat de A. C. spre desvătarea oamenilor dela beție, ori-cum s'ar putea numi, numai nobil nu, deoarece nu e moral sau consumător cu morala pentru-că, a afirma despre un preot român minciuni, ca cele pe cari le-a afirmat A. C. în „Libertatea” despre mine, compromițînd astfel nu numai neînsămnața mea persoană, ci întreg statul preoteșc român, și în special a măsura asupra mea lovitură de moarte morală, afirmînd publice, că eu sunt bețiv pătimaș, producător de urlat și joc sălbatec și arrangeator de scandale, spre a abate astfel oamenii dela beție, — nu poate fi și nici nu e lucru moral și nobil.

Ceea-ce A. C. numește urlat, a fost glas curat, dictat de conștiința de sine și expresiune a bucuricii și mulțumirii mele pentru o frumoasă cîntare românească, — și ceea-ce A. C. numește joc sălbatec produs din parte-mi, au fost gesticulații spontane, iar în semn de mulțumire muzicii militare pentru frumoasa cîntare românească. Zic și acumă, că ceea-ce am făcut, am făcut conștient, fără să fi făcut vre-un lucru oprit de legea morală și de legile

țării, și așa dară și fără să fi jignit ceva interes general sau interes just personal. Lucru natural, că mi-a fost iertat să fac ceea-ce am făcut, și de aceea ceea-ce am făcut nu e, nu poate fi scandal.

Pe A. C. și pe cei ca dînsul nu-i învinovățesc pentru-că nu consimțesc cu ceea-ce eu am făcut, le recunosc îndreptățirea de a căuta căi și mijloace spre a mă dezbăiera dela făptuiri, cari, deși nu sunt contrare moralei și legilor țerii, dar domniilor nu sunt plăcute. Însă să cere ca acele mijloace să fie morale și nobile!

Dacă A. C. a avut intențiunea și scopul de a mă îndrepta și pe mine, să nu fi făcut din mine ciușă pentru alții și să nu fi măsurat asupra mea lovitură de moarte morală prin aceea, că neconsunător cu adevărul, m'a numit publice bețiv pătimaș, producător de urlete, de jocuri sălbatece și de scandaluri, ci să fi făcut arătare la forurile mele bisericesti, dovedind greșala pe care dînsul socotește că am făcut-o. Sigur că forurile mele bisericesti, dacă vedeau din arătarea lui A. C., că eu sunt vinovat, ar fi aflat mod și mijloace de a mă îndrepta.

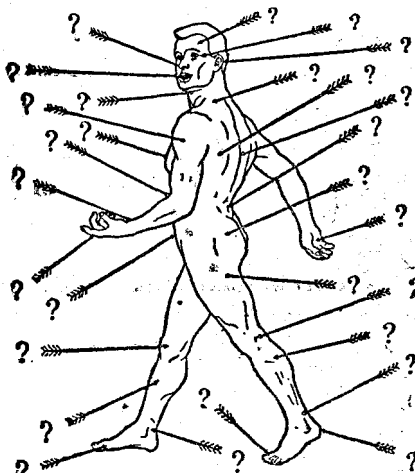
Greșala, pe care mi-o atribue A. C., chiar dacă aș fi făcut-o, aș fi făcut-o în fața publicului din Orăștie, care e dispărent față de marea public, în fața căruia A. C. a făcut greșala morală, măsurînd asupra mea lovitură de moarte morală, și a compromiș statul preoteșc român, prin exagerările și neadevărurile publicate în „Libertatea”. A. C. o fi vrut să facă reclam, prin publicarea de vești senzaționale, socotînd că notița lui e veste senzațională.

Simeria, în 30 Maiu n. 1911.

Manasie Iar m. p., preot gr.-or.

Te sagetează?

(842) (Ai dureri?) 21-25

I. Fluidul Elza alui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (suruc), slăbie de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morburii din curent ori răceală. devărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5, franco

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgirciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețeață, rigăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa

Eugen V. Feller, apotecar
Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab.)

Birou de informații.

Cunoscînd multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărit să deschid în **Budaposta** **Birou de informații și**

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înalțate la ministerii și alte foruri, ori-ce informații comerciale și în general în orice cauză, dau în restimp de 2-3 zile ori-șicui rezolvînd toate chestiile în modul cel mai cîstîit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzci și rog rezolvirea favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate; serviciu prompt. Informații detaliate. (12-20)

La adre apteșt la gară.

L. OLARIU.

Budapest, Lajos uton 141 III/19.

Nr. 43 Par. (186) 1-1
Anunț de licitațiune.

In 13 Iunie n. a. c. să dă prin licitațiune minuendă, în întreprindere, edificarea școalelor confesionale gr.-or. rom. din comuna materă Berghin și din filia Colibi, pe baza planurilor și preliminarilor de spese aprobate de Prea Ven. Conzistoriu arhidieceșar.

Prețul de strigare pentru Berghin cor. 7000, pentru Colibi cor. 8000; dela cari sume licitanții au a depune vadiu de 10% în bani gata sau hirtii de valoare.

Licitațiunea să va ținea în Berghin la oarele 10 a. m., în edificiul școlii, iar în Colibi la oarele 2 p. m., în casele episcopului.

Planurile, preliminarile și condițiunile de licitațiune, să pot vedea la oficiul parohial.

Comitetele parohiale își rezervă dreptul de a da zidirea în întreprindere aceloră dintre minus oferenti, în cari vor avea mai multă încredere.

Piatra și cărămida la Berghin o dă comuna bisericească, în Colibi toate le dă întreprinzătorul.

Berghin-Colibi, 12/25 Maiu 1911.

Chirilă Radu, Titu Morariu, par. episcop Berghin. Vidi:

Nicolae Cristea, Sergiu Medean, episcop Colibi. protopop.

Publicațiune.

Casă cu curte și altfel de realitate sub Nr. 17 piața primăriei e de vîndut. — Oferte cu declarațiunea prețului să fie adresate la doamna Barcsay Markné în Brassov.

Afară de aceasta mai e de vîndut casă cu curte și grădină, în ulița Bertului Nr. 15 și țelina pe dealu mic de asupra grădinii domnului Lészay. — Ofertele să fie adresate la dl Iosif Prentner în Brașov. (190) 1-3

Invățăcel.

Un băiat din casă bună, cu 2-3 clase gimnaziale sau civile, află imediat aplicare ca invățăcel pe lângă condițiuni favorabile în prăvălia de mărfuri mixte a Dlor B. Popovits și Fil din Hațeg. (188) 1-3

Să caută un mașinist diplomat la o mașină de treerat. Locomotiva manipulează cu aburi. Salar 160 coroane la lună și costul. Reflecțanții sunt rugați a să adresa la **Petru Benea,** propr. de vil. Világos, (com. Aradului). (189) 1-3

Nr. 240-1911.
a. f. c. s. c. d.

Exarindare de Domeniu.

Domeniul fondului central școlastic din districtul Năsăudului, aflător pe hotarul comunei Cianul-mare (comit. Turda-Arieș), de o pozițiune frumoasă, în estenziune de 1030 jug., 1204 orgi pătrate, constător din arătură, linaț și pășune, dimpreună cu edificiu de locuit și edificiu economic, să va da pe calea licitațiunei publice, în arindă pentru pășune eventual cultivat, începînd din 24 Aprilie 1912, pe șase ani după olaltă.

Prețul de strigare, ca arindă anuală, e satorit 12.000 coroane.

Licitația să ține exclusiv cu oferte scripturistice închise, cari sunt de a să trimită până în 31 Iulie 1911, la 5 ore după amiazi, cu vadiul de 1200 coroane la subscrisa comisiunei administratoare în Năsăud.

Oferentul trebuie să declare în ofertul său că cunoaște condițiunile de licitație și de contract, pe acelea le primește și să supune lor necondiționat.

Condițiunile de licitație și de contract, să pot vedea în cancelaria fondurilor și pe spesele proprii să pot copia.

Din ședința comisiunei administratoare de fondul central școlastic și de stipendie din districtul Năsăudului, ținută în Naszód la 29 Aprilie 1911. (187) 1-3

pentru prezident:

Dr. Paul Tanco m. p.,

Secretar: Dr. Nestor Simon m. p.

4 vieri

soiu: albi englezești (Yogshir), de 1 an de bătrîni, — foarte frumos dezvoltăți:

de vînzare,

la Domeniul din Bobilna a dlui Dr. A. Vlad. (176) 3-3

V A R!

In fabrica de var din ORLAT să arde și expediază zilnic în mare și mic renumitul:

Var de Orlat

liber de piatră și zgură!

Preț moderat, serviciu prompt și reall

I. Banciu.

(183) 2-10

Orlat (Szeben m.)

THE CAMPBELL
Fabrică de motoare cu renume universal înferează cele mai bine construite și durabile

MOTOARE și de bonzin
LOCOMOBILE oleu brut gaz și gaz sugativ.

Lucrarea cea mai teftină, mai sigură, neconturbată! Preșuri teftine. Păst favorabile. Garanția în toată privința!

841 Reprezentant general: 26-26
Victor Korányi Budapest, VI. László Ferieactor 9. Telefon 64-64.

Asigurări contra grindinei mijlocește la o puternică bancă de asigurări, administrația foii noastre „Libertatea”. Cei-ce ar dorl să-și asigure holdele contre grindinei, să ne ceară informațiuni.

Pentru Valea-Geoagiului face asigurări contra grindinei, dl preot Ioan Andrei Domșa din Bozeș.

4 tauri

din cari: 1 Simenthal soiu curat, și 3 Pinzgau, asemenea soiu curat, din vaci și tauri veniți original din Tirol!, — să află

de vînzare

la subscrisul. Unul (de Pinzgau) a căpătat certificatul oficios, ceialalți sunt încă numai de cite 17 luni, deci peste o lună să pot și aceștia folosi.

Nicolae Petrașcu

din Lanerăm Nr. 280.

(179) 3-3. (Lámkerék, p. Szászsebes).

HAMURI

dela cele mai ieftine până la cele mai fine și de lux, — frîne, șauae, șezuturi pentru trăsuri (ziț-uri), — pregătește pe chezeșie din cea mai bună materie și cu prețuri moderate! — Asemenea primește reparaturi și le execută f. dată și binel

Ioan Comă
maestru curelar în Orăștie
(Casele Dr. Schull, piața-mare).

Halical	PREMIER	Biciclu
Executate prima și valoros!		Cea mai naltă perfecție tehnică.
Catalog grat's.		
Atelierele „Premier”		in Eger (Boemia).
Reprezentant: Carol Reck, Orăștie.		
(163) 5-10		

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEĂ, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil., Roșu 76 fileri.

Vinuri noi: Rizling 56 fil., Rizling și Ruge amestecat 52 fil., Siller 54 fil.

Rachie de trevere (comină) K 1-50
Rachie de comină specialit. » 2-
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru în fileri. Vinurile și rachia să expediază sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus și cu rambursă.

Vase împrumutez pe timp de 2 luni.

Pentru calitatea vinului garantez.
PETRU BENEĂ, proprietar de vii și neg. de vinuri.
(15) Világos, (Arad m.) 16-22

P. T.

Am onoare a Vă comunica, că cu 1 Maiu st. n. 1911, mi-am mutat cancelaria advocațională din str. Jenőherczeg în casa mea proprie din Timișoara-Cetate, strada Petőfi Nr. 4, vis-à-vis de biserica catedrală rom.-cat. din piața Losonczy.

Cu stimă
(174) 3-3 **Dr. Pompil Cioban,** avocat.

Practicanți de prăvălie.

In prăvălia de ferărie a subscrisului află aplicare imediată sub condițiuni favorabile 1 eventual 2 băeți, ca practicanți.

Cei cu clase gimnaziale și cunoștință de limbi, sunt preferiți.

Stan Șteflea, (181) 3-3
com. în Săliște, (Szellistye, Szeben m.)

Cetiți și vă mirați!

Ocazie defelul acesta numai ai înviațal **600 de obiecte** numai cu 4-20 K.

1 orologiu de preciziune aurit, cu lanț, pentru care să dă garanță de 3 ani, o cravată elegantă, de mătasă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit inel pentru bărbați, cu piatră scumpă imitată, 1 garnitură de podoabe femeiești elegante, 1 frumos collier de margaritare orientale, podoabe femeiești la modă, cu copcii libere, 2 brațare elegante, 1 păreche de cercei frumoși cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de piele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade, cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrate, cu cele mai frumoase regiuni ale lumii, 3 obiecte comice, bune de distracție pentru tineri și bătrîni de-opotrivă, 1 carte practică pentru corespondență de dragoste între dame și domni, 20 de obiecte de corespondență și mai mult de 500 de obiecte necesare într-o casă. — Toate acestea, cu toate că ceasul singur plătește suma aceasta de bani, se pot căpăta numai pentru 4 cor. 20 fl. Obiectele să trimit cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa: (191) 1-1

Wiener Central-Versandhaus
P. LUST, Krakau nr. 394.

N. B. Cine comandă 2 pachete, capătă rabat un briciu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimite

(923) Nu cumpăra 28-20
nimic altceva contra
TUSEI,
contra răgușelei, catarului și flegmei, a tusei cu zgîrciuri și a celei măgărești, deelt gustoasele
CAMELE DE PEPT alui
KAISER
cu chipul alor 3 brazi.

5900 atestate autenticate de not. public dela medici și privați, despre succesul cel sigur.

Pachetul cu 20 și 40 fil. Doza 60 fil.

Să capătă în Orăștie la apotecarul **O. Demeter și la J. Graffius.**

